VÕRU VALLA Teataja

Nr 8 (181) September 2022

Jälle kooli: Võru valla koolide esimestesse klassidesse astus 84 õpilast

Suvi on selleks aastaks läbi saanud nii ilma kui ka koolivaheaja mõistes ja asuda tuleb taas kooliteele. Tänavu alustab Võru valla koolides haridusteed 84 õpilast. Kümnendatesse klassidesse astub 56 õpilast: Vastseliinas gümnaasiumisse 15 ja Parksepa keskkooli 41. Vastseliina muusikakooliga liitus tänavu kaheksa uut õppurit.

„Kooliaasta avaaktus on üks vähestest kordadest, kus saame kogu kooliperega kokku ja näeme üksteist silmas silma. Enda ümber vaadates näeme, kui palju meid tegelikult on," ütles Parksepa keskkooli direktori kohusetäitja Anneli Plado kooliaasta avaaktusel Parksepa keskkooli õuel.

Vallavanem Kalmer Puusepp Parksepa keskkooli vastsete koolijütside ja nende esimese klassijuhataja, Parksepa keskkooli kõige staažikama õpetaja Helle Lilosoniga. Foto: Birgit Pettai

Võru vallavanem Kalmer Puusepp, kes osales tänavu just Parksepa keskkooli kooliaasta avaaktusel, lausus oma kõnes, et koolides ja lasteaedades olevad lapsed peavad saama haritud ja hoitud – on ju Võru valla üks olulisemaid prioriteete meie koolid, lasteaiad ja seal olevad lapsed. Puusepa sõnul hoiab Võru vallavalitsus jätkuvalt seatud prioriteetidel silma peal ning annab endast parima.

Võru valla koolidega on liitunud ka ukraina õpilasi. Nende jaoks on uus nii Eesti haridussüsteem kui ka uus ja võõras keeleruum. Toetage ja aidake neid!

Parksepa keskkooli aktusel sai allkirjastatud koolirahu leping. Sellele kirjutasid alla kooli esindajana Parksepa keskkooli direktori kohusetäitja Anneli Plado, õpetajate esindajana Parksepa keskkooli kõige staažikam õpetaja Helle Liloson ning õpilaste esindaja Parksepa keskkooli õpilasesinduse president Nele Jõgeva. Koolirahu liikumise eesmärgiks on saavutada üheskoos suurte ja väikestega, noorte ja vanadega turvaline ning sõbralik koolikeskkond.

Vallavanem Kalmer Puusepp tervitab kõiki õpilasi, õpetajaid ja lapsevanemaid kooliaasta alguse puhul ning soovib edukat õppeaastat ja püstitatud eesmärkide täitumist. „Te olete teinud õige valiku, astudes meie Võru valla koolidesse. Püüame leida aega teineteise jaoks nii töö kui ka õppetöö kõrvalt – on hetki mis ei kordu. Lähtudes praegu maailmas valitsevast olukorrast soovin, et jätkuvalt oleks rahu ning koroonaviirus meid ei kimbutaks!" sõnas Puusepp. Tulgu huvitav ja teadmisterohke kooliaasta, olge tublid ja kohtume juba kooliaasta lõpuaktusel!

Birgit Pettai
avalike suhete spetsialist

2022.-2023. õppeaastal Võru valla koolide 1. klassidesse astujad:

- Osula põhikool 12 õpilast;
- Orava kool 3 õpilast;
- Kääpa põhikool 9 õpilast;
- Puiga põhikool 17 õpilast;
- Vastseliina gümnaasium 20 õpilast;
- Parksepa keskkool 23 õpilast.

Selgusid kauni kodu konkursi tänavused võitjad

Augusti esimesel poolel tunnustas Võru vald kodude kaunistajaid. Heakorrakonkursil "Võru valla kaunis kodu 2022" tunnustused andsid üle Võru vallavolikogu esimees Georg Ruuda ja Võru vallavolikogu maaelukomisjoni esimees Vaido Ermel.

Konkursile "Võru valla kaunis kodu 2022" esitati tänavu kokku 13 Võru valla kaunist kodu erinevatest valla piirkondadest. Kauneid kodusid külastas ja hindas Võru vallavolikogu maaelukomisjon.

Kodude tunnustamisüritus toimus Vastseliinas piirkonnas Möldri külas asuva Vasekoja puhkemaja juures. Vasekoja puhkemaja oli ühtlasi ka üheks tänavuseks konkursi laureaadiks.

Täname kõiki tänavusi kodukaunistajaid ja märkajaid!

Birgit Pettai
avalike suhete spetsialist

VÕRU VALLA KAUNID KODUD

- **kategoorias elamud ja suvilad õuealaga tiheasustusalal** – Ene ja Kalev Kuntu kodu Meegomäe külas;
- **kategoorias korter- ja ridaelamud õuealaga** – Heki tänava kortermaja Sõmerpalus;
- **kategoorias talud ja maakodud õuealaga hajaasustusalal** – Vambola ja Ene Nageli kodu Voki külas. Perekond Nagel sai ühtlasi ka riigihalduse ministri Riina Solmani tänukirja kategoorias "Kaunis kodu";
- **kategoorias sotsiaal-, äri- ja tootmisobjektid õuealaga** – Vasekoja puhkemaja Möldri külas;
- **eriauhinna isikupärase lahenduse eest** - Liivia Zahkna kodu Viitka külas.

Tänavused Võru valla kodukaunistajad, Võru vallavolikogu esimees Georg Ruuda, Võru vallavolikogu maaelukomisjoni esimees Vaido Ermel ja maalelukomisjoni liikmed Vasekoja puhkemaja juures toimunud tunnustusüritusel. Foto: Maidu Jaason

Tänukirjad ja vimpli konkursil „Võru valla kaunis kodu 2022" said:

- Margus ja Ireene Keldri kodu Kütiorus;
- Osula Graanul Varese külas;

- **Meelis ja Helena Helekivi kodu Lilli-Anne külas.**
- Perekond Helekivi pälvis ühtlasi ka Vabariigi Presidendi kauni kodu tunnustuse ning oli ühena kolmest Võru maakonna „Kaunis Eesti kaunis 2022" konkursi võitjatest.

- Kaido Parv ja Helika Pung, Kakkoveski talu, Rõuge vallas
- Ülo ja Pille Tähe kodu Tammsaare külas;
- Andres ja Ruth Venkovi kodu Puusepa külas;
- Perekond Hõraku kodu Kirumpää külas;
- Angela Udrase suvila Kirumpää külas;
- Otsa kortermaja Otsa külas.

Võru vallavalitsuse augustikuu istungitelt

Võru vallavalitsusel toimus augustikuus kolm istungit.

2. augustil toimunud Võru vallavalitsuse istungil:

• Otsustati kinnitada Vastseliina alevikus Tondi, Kivipõllu ja Kalda katastriüksuste detailplaneeringu lähteseisukohad.
• Otsustati vastu võtta Puusepa külas Rootsi katastriüksuse detailplaneering ning Luka katastriüksuse ja selle lähiala detailplaneering ning suunata need avalikule väljapanekule.
• Otsustati anda projekteerimistingimused Noodaskülas Mäeveski katastriüksusele abihoone ehitusprojekti koostamiseks.
• Otsustati projekteerimistingimuste andmiseks algatada avatud menetlus Võrumõisa külas Kaku tee 7 katastriüksusele aiamaja laiendamiseks üle 33% selle esialgu kavandatud mahust.
• Keelduti projekteerimistingimuste andmisest Räpina maantee 37 katastriüksusele kontori osaga remondihalli ehitamiseks.
• Otsustati anda ehitusluba Tagakülas Palomäe maaüksusele 15 kW päikeseelektrijaama rajamiseks, Keema külas Saeveski maaüksusele ja Võlsi külas Kubja tee 48 maaüksusele abihoone, Verijärve külas Veskisalu maaüksusele koorelao hoone ning Kose alevikus Kirepi vesiveski maaüksusele üksikelamu püstitamiseks, Puiga külas Pargi maaüksusele rajatud Puiga küla madalseiklusraja esimese etapi, Verijärve külas Veskisalu maaüksusele püstitatud laohoonete, Meegomäe külas Tammjärve maaüksusele püstitatud abihoone ja saunamaja, Käätso külas Lättemäe maaüksusele püstitatud üksikelamu ning Järvere külas Saekaadri maaüksusele püstitatud katlamaja hoone kasutusele võtmiseks.
• Otsustati seada Vastseliina alevikus Võidu tänav 32a katastriüksusele asuvale maaüksusele tähtajatu sundvaldus aktsiaseltsi Telia Eesti kasuks.
• Nõustuti Kasaritsa külas asuva Puinoki katastriüksuse, Kahro külas Valdheimi katastriüksuse, Kirumpää külas Libevirna ja Teeääre katastriüksuste ning Sookülas asuva Sepa katastriüksuse jagamistega ning määrati jagamiste tulemusel moodustatavatele uutele katastriüksustele nimed ja maa sihtotstarbed.
• Otsustati määrata Kirumpää külas moodustatud katastriüksusele lähiaadressiks Vibu tee 7 ja maa sihtotstarve ning nõustuti maa riigi omandisse jätmisega.
• Kinnitati osaühingu Vaks müüdava soojusenergia hinnaks 54,06 €/MWh.
• Otsustati edasi lükata Vastseliina kalmistu aia rekonstrueerimine.
• Otsustati suurendada Vastseliina lasteaias laste arvu sõimerühmas Tibutare 16 lapseni ning lasteaiarühmades Naksikute kamber, Jõmmikute koda ja Pääsupesa 24 lapseni.
• Otsustati toetada Vastseliina Katariina kogudust kiriku juubeliürituse korraldamisel.
• Otsustati määrata sotsiaaltoetust puudega lapse transpordikulude kompenseerimiseks ning rahastada valla eelarvest osaliselt isikute hoolekandeteenust.
• Otsustati välja kuulutada avalik konkurss Parksepa keskkooli direktori leidmiseks. Kandideerimisda sai kuni 25. augustini 2022.

9. augustil toimunud Võru vallavalitsuse istungil:

• Otsustati algatada avatud menetlused projekteerimistingimuste andmiseks Võlsi külas Tarekese katastriüksusele üksikelamu ehitusprojekti koostamiseks ja Villa külas Põllu katastriüksusele päikeseelektrijaama projekteerimiseks.
• Otsustati anda ehitusload Hänike külas Tammesilla maaüksusele 15 kW koguvõimsusega päikesepaneelide pargi rajamiseks, Kakusuu külas Kuustiku töökoda maaüksusele masinakuuri ja Nooska külas Metsatuka maaüksusele üksikelamu püstitamiseks, Järvere külas Biopuhasti, Järvenurme, Vallamaja tee ja Järvere küla maaüksustele kanalisatsioonitorustiku ning Kolepi külas Sammelsoo ja Kirumpää külas Tinso maaüksustele puurkaevu rajamiseks.
• Otsustati osaühingu Semuehitus ja aktsiaseltsi Eviko pakkumused riigihankele „Sõmerpalu liginullenergiahoone nõuetele vastava lasteaiahoone ehitamine“ vastavaks tunnistada ja kõik pakkumised tagasi lükata, sest kõikide vastavaks tunnistatud pakkumuste maksumused on hankija reaalsetest võimalustest nii palju suuremad, et hankelepingu sõlmimine ei ole sellise maksumusega hankijale vastuvõetav.
• Kinnitati lihtsustatud korras hanke „Vastseliina mänguväljaku projekteerimistööd“ tulemused ja lükati tagasi kõik pakkumused.
• Nõustuti Meeliku külas asuvate Kabuna katastriüksuse ja Jaanuse katastriüksuse piiride muutmisega ning otsustati määrata moodustatavatele katastriüksustele nimed ja maa sihtotstarbed.
• Nõustuti Lille kinnistu koosseisu kuuluva katastriüksuse jagamisega ja selle tulemusel otsustati määrata moodustatavatele uutele katastriüksustele nimed ja maa sihtotstarbed.
• Kinnitati väikehanke „Väike-Lapi katastriüksuse maa mõõdistamistööd (jagamine viieks)“ tulemused, mille kohaselt on parimaks pakkumuseks osaühingu Maamõõt pakutud maksumus.
• Määrati Võru vallas riigiteedele nr 25131 Rõuge-Verijärve ja nr 25135 Kasaritsa-Kubja rajatud kolmele uuele bussipeatusele järgmised kohanimed: Teeääre, Tammoro ja Raudsepa.

23. augustil toimunud Võru vallavalitsuse istungil:

• Tunnistati hanke „2022–2026 a lumetõrjetööde tegemine Võru valla 10 piirkonnas“ tulemusel edukad pakkujad. Ühele piirkonnale esitatud pakkumus lükati tagasi selle kõrge maksumuse tõttu.
• Otsustati algatada riigihanked „Võru valla sõidukitele rehvivahetuse teenus ja rehvide ost 2022–2026“ ja „Toiduainete tarne Puiga Põhikoolile 2022“, määrata hankemenetlusviisid ja vastutav isik ning kinnitada hankekomisjonid ja -dokumendid.
• Tunnistati vastavaks riigihanke „Vastseliina multifunktsionaalsele spordiväljakule seinte ja katuse projekteerimine eelprojekti staadiumis“ pakkumused osaühingult Edepol ja osaühingult Projekt O2. Parimaks pakkujaks kvalifitseeriti osaühing Edepol.
• Tunnistati vastavaks riigihanke „Sõmerpalu kultuuri- ja spordikeskuse hoone projekteerimis- ja ehitustööd“ pakkumused osaühingutelt Kamo Ehitus ja Semuehitus ning aktsiaseltsilt Eviko. Kõik pakkumused otsustati tagasi lükata, kuna hanke eelduseks olnud asjaolude äralangemise tõttu on hankemenetluse otstarbekas realiseerimine muutunud võimatuks.
• Kinnitati väikehangete „Parksepa kooli parkla laiendamine ja liikluskorraldustööd“, „Osula kooli parkla uuendamine ja liikluskorraldustööd“, „Orava bussiootepaviljoni katusevahetus“ ja „Osula kalmistu parkla uuendamine“ tulemused ja otsustati sõlmida hankelepingud Osula kooli parkla uuendamise ja liikluskorraldus tööde teostamiseks, Orava bussiootepaviljoni katuse vahetuseks ja Osula kalmistu parkla uuendamiseks.
• Kinnitati lihtsustatud korras hanke „Võru vallavalitsusele konsolideerimisgrupi audiitorteenuse osutamine aastateks 2022 ja 2023“ tulemused, mille kohaselt on edukaks pakkujaks osaühing Elss.
• Kinnitati lihtsustatud korras hanke „Vastseliina alevikus Tondi, Kivipõllu ja Kalda katastriüksuste detailplaneeringu koostamine“ tulemused, mille kohaselt on parimaks pakkujaks osaühing AG Arhitektuuribüroo.
• Algatati Kose alevikus Vaarika tänav 5 katastriüksusele üksikelamu ehitusprojekti koostamiseks projekteerimistingimuste andmiseks avatud menetlus.
• Otsustati anda projekteerimistingimused Heinasoo külas Hainasoo katastriüksusel saunamaja ehitusprojekti koostamiseks.
• Otsustati anda ehitusload Tabina külas Sepikoja maaüksusele, Keema külas Saeveski maaüksusele ja Jantra külas Metsamaja maaüksusele üksikelamute püstitamiseks, Kakusuu külas Kakusoo maaüksusele 9 kW koguvõimsusega päikesepargi ja Pulli külas Vanatare maaüksusele 18,4 kW koguvõimsusega päikeseelektrijaama rajamiseks ning Külaoru külas Saare maaüksusel asuva elamu lammutamiseks.
• Otsustati anda kasutusluba Navi külas Külaseltsi maaüksusel asuva ümberehitatud seltsimaja hoone ning Kose alevikus Karikakra tänav 19 maaüksusele püstitatud üksikelamu kasutusele võtmiseks.
• Otsustati seada aktsiaseltsi Telia Eesti kasuks Puiga külas Järve tänav 1 katastriüksusel asuvatele korteriomanditele tähtajatu sundvaldus ning Pargi, Järve tänav ja Järve tänav 7 katastriüksustele isiklik kasutusõigus.
• Nõustuti Jeedaskülas asuva Peremehe katastriüksuse riigi omandisse jätmisega, et võimaldada seada hoonestusõigus isiku kasuks. Määrati maaüksuse ruumiaadress, sihtotstarve ning ehitiste teenindusmaa suurus.
• Nõustuti Võrumõisa külas asuvate Paakspuu tee 1 ja Paakspuu tee 3 katastriüksuste vaheliste piiride muutmisega ning selle tulemusel moodustatavatele katastriüksustele nime ja maa sihtotstarbe määramisega.
• Nõustuti Kamnitsa külas asuva Pihlõ katastriüksuse jagamisega ning selle tulemusel moodustatavatele uutele katastriüksustele nimede ja maa sihtotstarvete määramisega.
• Otsustati määrata Kose alevikus asuva Kirepi vesiveski katastriüksuse uueks lähiaadressiks Kose tee 20.
• Kinnitati osaühingu Vaks müüdava soojusenergia hinnaks 59,88 €/MWh.
• Otsustati kaasrahastada Võru linnavalitsuse tellimusel tehtavaid Andsumäe spordibaasi korrastustöid maksumuses kuni 3500 eurot.
• Otsustati suurendada Vastseliina gümnaasiumis 2022.–2023. õppeaastal klasside täitumuse ületamise piirnorme järgnevalt: 2. klassis kuni 31 õpilaseni, 3. klassis kuni 30 õpilaseni, 4. klassis kuni 28 õpilaseni, 5. klassis kuni 31 õpilaseni, 6. klassis kuni 30 õpilaseni, 7. klassis kuni 30 õpilaseni ja 9. klassis kuni 30 õpilaseni.
• Otsustati Puiga põhikoolis 2022.–2023. õppeaastal 4. klassi täitumuse ületamise piirnormi suurendada 27 õpilaseni.

• Otsustati lubada vallavanem Kalmer Puusepp korralisele puhkusele alates 5. septembrist kuni 18. septembrini 2022.

Koostas:
Birgit Pettai
avalike suhete spetsialist

Lisainfo:
Kaja Kiilo
vallasekretär
5787 5848

Võru vallavolikogu augustikuu istungilt

Võru vallavolikogu augustikuu istung toimus 17. augustil Võru vallamajas.

Alustuseks rääkis veebi vahendusel osalenud Võru linnavolikogu esimees Anti Haugas IT kool kood/Jõhvi Võru maakonda laienemise edasistest sammudest.

Ülevaate pilootprojektis „Lastehoiuteenuse käivitamine Navi seltsimajas” esimese poolaasta tegemistest andis Navi külaseltsi esindaja Mai Timmi ja mittetulundusühingu Terve Pere Selts esindaja Pille Sõrmus.

Volikogu istungil tehti järgmised otsused:

• Otsustati muuta Võru vallavolikogu 20.12.2017 määrust nr 15 „Toimetulekutoetuse arvestamisel arvesse võetavate eluasemekulude piirmäärade kehtestamine”.

• Otsustati avalikustada Võru valla 2020–2030 arengukava ja Võru valla 2022–2026 eelarvestrateegia eelnõud.

• Otsustati muuta Võru vallavolikogu 13.02.2019 määrust nr 61 „Võru vallavara valitsemise kord”.

• Otsustati edasi lükata Piusa koobastike ohutuse seirete tegemise ja selle alusel eksperthinnangu koostamise hankelepingu sõlmimine.
• Kinnitati kergliiklusteede rajamise prioriteetsuse järjekord, mille ehitamiseks järgmisest avanevast toetusprogrammist toetust taotletakse, et vallavalitsusel oleks võimalik teha kõik taotluse esitamiseks vajalikud eeltoimingud. Kergliiklusteede rajamise prioriteetsuse järjekord on järgmine:
- 1. Võru–Kääpa kergliiklustee;
- 2. Võlsi kergliiklustee;
- 3. Vastseliina aleviku sisene kergliiklustee.

Lõpetuseks andis finantsosakonna juhataja Jaano Uibo ülevaate Võru valla 2022. aasta eelarve esimese poolaasta täitmisest.

Koostas:
Birgit Pettai
avalike suhete spetsialist

VÕRU VALD

VESTA

Kui Sinu pereliikmel esinevad mäluhäired või dementsussündroom ja Sa ise või Sinu pereliikmed vajavad tuge, siis olete oodatud tugigruppi!

TUGIRÜHMAD:

13. septembril kell 16.00
Töö- ja tegevuskeskus Mosaiik, Jüri 27, **Võru**

20. septembril kell 16.00
Rõuge Rahvamaja, Metsa 1, **Rõuge**

11. oktoobril kell 16.00
Lasva rahvamaja, Palo tee 46, **Lasva**

Rohkem infot saab kirjutades **ere.tuunas@ehtk.ee** või helistades **5308 8580**.

Tugigruppi on oodatud osalema kõik inimesed, keda teema puudutab! Tugigrupp kestab orienteeruvalt 1,5 tundi ja on **TASUTA**.

Kui sul on lähedane, kelle eest on vaja hoolt kanda, sest:

- tal esinevad mäluhäired, unustab igapäevased tegemised ja toimetused;
- mõnikord eksib tuttavas kohas, ei tunne ära tuttavaid inimesi ega oma asju;
- kipub unustama enese eest hoolitsemise, mõnikord ei saa aru kellaajast;
- muud toimetulekut segavad asjaolud

Oled oodatud tugirühma kohtumisele!

Tugigruppide kohtumiste osalust toetab projekt „Vaimse tervise häiretega eakatele suunatud hoolekandeteenuste arendamine Võrumaal" ehk VESTA. Projekt nr 2014-2020.2.02.20-0305. Projekti eesmärk on parandada vaimse tervise häiretega eakate toimetulekut oma kodus ja nende lähedaste võimalusi osaleda tööturul.
Projektis teevad koostööd Võrumaa Arenduskeskus, kohalikud omavalitsused, MTÜ Elu Dementsusega ja MTÜ Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskus.

Euroopa Liit Euroopa Sotsiaalfond · Eesti tuleviku heaks · VÕRUMAA ARENDUSKESKUS

Peagi algab eelregistreerimine eterniidijäätmete tasuta kogumiskampaaniale

Jätkame iga-aastast eterniidi kogumist, et katusevahetusest kuurinurka jäänud ohtlikku asbesti sisaldav eterniit saaks nõuetele vastavalt ära antud. Vastuvõtukohtadeks on Umbsaare ümberlaadimisjaam, Vastseliina jäätmejaam ja Sõmerpalu teenuskeskuse parkla (kooli tänav 1). Tasuta eterniidijäätmete üleandmise võimaluse saavad vaid registreerujad ajalise pingerivi põhjal kuni 60 tonni täitumiseni. Eterniidijäätmete üleandmine toimub oktoobrikuus, täpsed üleandmise kuupäevad ei ole veel paigas. Eterniidi üleandmise võimaluse saajaid või mittesaajaid teavitatakse septembrikuu jooksul.

Nii nagu kevadelgi, on registreerimisel maksimaalkogus 1500 kg majapidamise kohta, mistõttu võib juhtuda, et kõik soovijad ei saa sellel aastal eterniiti üle anda ning peavad ootama järgmist kevadist kogumisringi. Palume registreerujatel oma üleantav kogus võimalikult täpselt välja tuua, et vastuvõtmise korraldamine sujuks kiiremini ja saame arvestada vajalike konteinerite arvuga. Juhime endiselt tähelepanu, et eterniidijäätmete kohale toomine ja laadimine konteinerisse on üleandja kohustus.

Eterniidi vastuvõtmist ja käitlemist toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Eterniidijäätmete üleandmise eelregistreerimine toimub järgnevatel kuupäevadel:

- 20. septembril kella 12st kuni 21. septembri kella 12ni Võru valla kodulehel;
- 22. septembril kella 12.00–15.00 telefonil 504 9458.

Registreerimisel tuleb märkida:

- nimi ja kontaktandmed;
- jäätmetekkekoht, kus eterniit asub;
- Võru valda sissekirjutuse kinnitus;
- eterniidi kogus (maksimaalselt 1500 kg);

Pilt on illustreeriv

- vastuvõtukoht, kuhu soovite eterniiti viia.

Palume kõigil hoolikalt tutvuda jäätmete vastuvõtutingimustega ja arvestada, et eelregistreerida saavad ainult Võru valla elanikud.

Eva-Mai Männiste
keskkonnaspetsialist
504 9458

Võru vallavalitsus ootab ideid kaasavasse eelarvesse

Võru vallavalitsus alustas 1. septembrist kaasava eelarve ettepanekute vastuvõtmist. Ettepanekuid saab esitada kuni 30. septembrini 2022 vallavalitsuse e-posti aadressile vald@voruvald.ee või tavapostiga aadressile Võrumõisa tee 4, Võru 65605.

Kaasava eelarve maht on 20 000 eurot. Ideid saavad esitada kõik rahvastikuregistri andmetel Võru vallas elavad vähemalt 16-aastased isikud.
Rohkem infot Võru valla kaasava eelarve kohta, sh Võru valla kaasava eelarve menetlemise kord ning ettepaneku vorm, on kättesaadavad Võru valla kodulehel https://voruvald.kovtp.ee/kaasav-eelarve

Imre Maidla
arendusspetsialist ja kaasava eelarve kontaktisik
5911 8893
imre.maidla@voruvald.ee

VÕRU VALLA KAASAV EELARVE 2022

Vastseliina haruraamatukogu sai endale raamatulaenutuskapi

Hea meel on teatada, et 26. augustil pidulikult avatud Cleveroni raamatulaenutuskapp Vastseliina haruraamatukogu juures on nüüd kasutamiseks valmis. 23-kohalise kapi paigaldas Forus Security ja pakiautomaadi põhimõttel töötav kapp asub Vastseliina rahvamajas asuva raamatukogu sissekäigu kõrval.

Kes soovib raamatuid kätte saada endale sobival ajal, saab tellida raamatud raamatukappi. Tellimused täidetakse raamatukogu lahtiolekuaegadel, kuid järel saab tellitud raamatutel käia kellaajast ja nädalapäevast sõltumata. Raamatuid saavad raamatukappi tellida ainult Vastseliina haruraamatukogu lugejaks registreerunud kasutajad.

Laenutuskapi paigaldamist võib märgiliseks pidada just seetõttu, et see sai teoks tänavusel raamatukogu aastal. Vastseliina on aastaid olnud maakonna kõige suurema lugejate ja laenutajate arvuga maaraamatukogu. Raamatulaenutuskapi kasutuselevõtt on tänuväärt, see on investeering Võru vallalt meie lugejaskonnale. Kapi kasutuselevõtt muudab raamatukogu teenuse lugejale paindlikumaks, lugeja ei pea arvestama enam raamatute kätte saamise aega. Loodan, et raamatukogu saab tänu kapile juurde uusi lugejaid, kes pole kunagi Vastseliinast raamatuid laenutanud, sest raamatukogu lahtiolekuaeg pole võimaldanud neil seda teha.

Vastseliina haruraamatukogu laenutuskapi avamine. Foto: Birgit Pettai

Raamatute tellimiseks raamatukappi:
- reserveerige raamatud telefonil 372 785 1041, lisage raamatukapi soov, oma ees- ja perekonnanimi ning telefon, millele soovite saada SMS-i.
- reserveerige raamatud e-posti teel aadressil VastseliinaRaamatukogu@edu.voruvald.ee, kirjutades lisage raamatukapi soov, soovitud teavikute autor ja pealkiri ning telefoninumber või e-posti aadress, millele soovite saada SMS-i.
- Tellitud raamatud laenutatakse teie lugejakontole ja pannakse raamatukappi.
- Teile saadetakse SMS uksekoodi ning tähtajaga.
- Raamatute kättesaamiseks sisestage raamatukapil olevale paneelile SMS-iga saadetud uksekood, võtke avanenud kapist raamat(ud) ning sulgege uks.

Tellitud teavikuid hoitakse raamatukapis kolm päeva või võimalusel seitse päeva alates raamatukapi avamiskoodi saatmisest. Kui lugeja ei ole kolme päeva või seitsme päeva jooksul tellitud teavikuid kapist välja võtnud, tellimus tühistatakse ja laenutused tagastatakse lugejakontolt.

Palume tellimusele järele tulla esimesel võimalusel, et raamatukapis oleks kohti järgmistele tellimustele.

Teavikute tagastamine

Raamatukappi teavikuid tagastada ei saa. Kui raamatukogu on suletud, saab raamatuid tagastada tagastuskasti, mis asub raamatulaenutuskapi kõrval. Raamatukogu lahtiolekuaegadel saate ise valida, kas tagastada raamatud tagastuskasti või raamatukogu teenindusletti.

Soovin raamatukapi edukat kasutamist!

Lea Lillemets
Vastseliina haruraamatukogu-hoidja

Orava haruraamatukogul on nüüd raamatute tagastuskast

Augusti alguses paigaldas Võru vald Orava haruraamatukogu välisukse kõrvale raamatute tagastuskasti. Uudne lahendus võimaldab raamatukogust laenutatud raamatud tagastada ööpäevaringselt ja kontaktivabalt. Raamatu laenaja tuvastatakse raamatu vöötkoodi abil.

Raamatute tagastuskast sai soetatud kohaliku sihtfinantseerimise toetuse abil.

Marika Kraani
Võru vallaraamatukogu direktor

HUGO.legal pakub tasuta õigusabi

Osaühing HUGO on koostöös Justiitsministeeriumiga alates 2017. aasta kevadest õigusabi andnud 46 673-le inimesele. Abi saanute tagasiside projektile on seni olnud hea – ligi 90% on teenusega rahul või väga rahul. Keskmine õigusnõustamise aeg jääb alla kahe tunni ning see näitab, et esimese kahe tasuta tunniga leiavadki lihtsamad ning tüüpilisemad juhtumid lahenduse.

Kes saavad tasuta õigusabi?

Tasuta õigusabi saavad kõik Eestimaal elavad inimesed, kelle keskmine brutosissetulek on kuni 1200 eurot kuus. Erandiks on lapse õigusi puudutavad perekonnaasjad, mille puhul on sissetuleku piirmäär kuni 1700 eurot.

Millises mahus tasuta õigusabi saab?

Tasuta on esimesed kaks nõustamistundi ning HUGO kogemus näitab, et esimese kahe tunniga saavad ka enamlevinud probleemid lahendatud – keskmine nõustamise aeg on 2,2 tundi.

Kui kahest tunnist jääb väheks, saab juurde veel kolm tundi soodushinnaga 45€/h ning lapse õigusi puudutavates perekonnaasjades saab soodushinnaga õigusabi kuni 10 tundi.

Tasuta õigusabi saamiseks tuleb sõlmida kliendileping ning tasuda ühekordne omaosalustasu 5 eurot, mis tagab inimesele kuni kalendriaasta lõpuni võimaluse soodustingimustel õigusabi saada. Alaealised on omaosalustasust vabastatud.

Riik on selleks aastaks eraldanud tasuta ja soodustingimustel õigusnõustamiseks kokku 678 960 euro jagu vahendeid, millest käesolevaga on kasutatud ära pea pool. Aasta lõpuni on eelarvelisi vahendeid jäänud veel üksnes 368 148 euro ulatuses. Kuna aastast-aastasse on näha hüppelist nõudluse kasvu, siis manitseb õigusabiplatvormi HUGO.legal kaasasutaja ning peajurist Erki Pisuke inimesi oma murede lahendamist mitte viimasele minutile jätma, kuivõrd riigi toel õigusnõustamist saab sellel aastal osutada üksnes järelejäänud eelarve piires. Niisamuti paneb Pisuke südamele: “Oma õiguste efektiivne kaitse sõltub sageli õigeaegsest tegutsemisest. Näeme praktikas tihti, et kahjuks jõutakse juristi vastuvõtule alles siis, kui piltlikult öeldes tulekahju juba lõõmab. Õigusmured reeglina aga iseenesest kuhugi ei kao ning professionaalne jurist ongi selleks, et isiku õiguseid parimal viisil kaitsta. Julgustan riigi loodud head võimalust kasutama.”

Kuidas tasuta õigusabi saab?

Tasuta ning soodustingimustel õigusabi saamiseks tuleb aeg juristi vastuvõtule registreerida aadressil www.hugo.legal või helistades telefonile 6 880 400. Valida saab kolme nõustamisvõimaluse vahel – kontoris juristiga kohtudes, videosilla vahendusel või e-posti teel.

HUGO esindused asuvad 16 linnas üle Eesti: Tallinn, Tartu, Pärnu, Rapla, Viljandi, Valga, Võru, Põlva, Jõgeva, Paide, Narva, Jõhvi, Rakvere, Haapsalu, Kuressaare ning Kärdla.

Millistes valdkondades õigusabi saab?

HUGO pakub esmatasandi nõustamise raames õigusabi kõikides üldlevinud tsiviilõiguslikes valdkondades. Esmatasandi nõustamine tähendab nii õiguste selgitamist kui ka abi lihtsamate dokumentide koostamisel. Kohtudokumente, v.a maksekäsu kiirmenetluse avalduse esitamist või lapse õigusi puudutava hagi esitamine, koostatakse eraldi tasu eest.

Õigusabi Ukraina sõjapõgenikele

HUGO pakub soodustingimustel õigusabi ka Ukraina sõja tõttu Eestisse saabunud isikutele. Muuhulgas pakub HUGO abi ka üleüldiste õiguste selgitamisel nagu isiku põhiõigused, sotsiaaltoetused jms – julgustame seeläbi ka KOV-e meie poole suunama isikuid, kellel ehk konkreetset õigusmure pole, kuid on huvi orienteeruda Eesti õigusmaastikul.

Meie juristid räägivad eesti, vene ja inglise keeles ning Ukraina kodanikud saavad ühendust võtta ka läbi Viber, Whatsapp või Telegram keskkonna, kirjutades sõnumi oma broneerimissooviga telefonil +372 5551 0340.

Lisainfo saamiseks võib helistada HUGO klienditeeninduse telefonil 688 0400.

HUGO.legal

PRIA maaelu mitmekesistamise investeeringutoetuse taotlusvoor on avatud 21. septembrini

Pilt on illustreeriv

PRIA avas 7. septembril maapiirkonnas majandustegevuse mitmekesistamise investeeringutoetuse taotluste vastuvõtu.

Meetme eesmärk on eelduste loomine uute töökohtade tekkeks maal väljaspool põllumajandussektorit. Vooru eelarve on 17 miljonit eurot. Toetust, mis on kuni 150 000 eurot, saab kasutada uute seadmete ostmiseks ja tootmis- või teenindusruumide ehitamiseks. Investeeringuobjekt peab asuma maapiirkonnas, millena Võru maakonnas ei käsitleta üksnes Võru linna territooriumi.

Toetust saavad taotleda kuni üheksa töötajaga vähemalt kaks aastat tegutsenud mikroettevõtted, kellel on plaan luua maapiirkonda uusi töökohti ja kes vajavad seejuures toetust investeeringute tegemisel.

Loe lähemalt: https://vorumaa.ee/pria-maaelu-mitmekesistamise-investeeringutoetuse-taotlusvoor-on-avatud-07-21-09-2022/

Meetme info:
https://www.pria.ee
infotelefon 737 7678

„Ole valmis!“ äpi kasutajad saavad ohu korral Päästeametilt teavitusi

„Ole valmis!“ äpile lisati uus funktsioon, nimelt on nüüd äpi kasutajal võimalik saada automaatseid ohuteavitusi otse sündmuse või kriisiolukorra lahendamise infosüsteemist. Sõnumi koostaja on esialgu Päästeamet, tulevikus saab see olla ka Politsei- ja Piirivalveamet, Häirekeskus või mõni muu asutus, mis sündmust juhib.

Esimese arendusetapi järel saab inimene ohuteavitusi siis, kui ta on äpi alla laadinud või oma telefonis oleva äpi rakendustepoes värskendanud, ohuteavitused on seejärel automaatselt sisse lülitatud. Lisaks saab ta ise seadistada, mis piirkonna teavitusi ta saada tahab. Valida saab mitu piirkonda, näiteks ära märkida oma kodukoha ja suvila piirkonna, mis võivad olla teine teises Eesti otsas. Samas on võimalik saada kogu Eesti kohta teavitusi, jättes lihtsalt kitsendused lisamata.

Uus funktsioon arendati Naiskodukaitse loodud rakenduses koostöös Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskuse, Päästeameti ja Häirekeskusega. Mobiilirakenduse abil ohust teavitamine on üks meetodeid, mida soovitatakse „Elanikkonnakaitse kontseptsioonis“.

„Päästeameti eesmärk on kriisiolukorras teavitada avalikkust õigel ajal inimeste elu ja tervise ohustava kriitilise sündmuse vahetust ohust või toimunud sündmustest ning anda kiireid vajalikke käitumisjuhiseid. Meil on hea meel, et koostöös Naiskodukaitsega oleme esimesed, kes saavad hakata kasutama seda tööriista elanike teavitamisel,” sõnas Päästeameti hädaolukorraks valmisoleku osakonna juhataja Tuuli Räim.

Arendatud ohuteavituste funktsioon on kasutajatele äpi värskendusena juba kättesaadav nii Google Play kui ka Apple App Store rakendustepoes.

„Ole valmis!“ nutirakendus on üks oluline osa Eestis välja antud ametlike käitumisjuhiste kampaaniast elanike teavitamisel. Eesti riigi üks prioriteete on suurendada meie inimeste teadlikkust sellest, kuidas oleks mõistlik kriisi ajal käituda ning millisel moel igaüks saaks ennast, oma lähedasi ja vara kaitsta ning „Ole valmis!“ rakendusel on selles suur roll kanda.

„Ole valmis!“ nutirakenduse andis välja Naiskodukaitse 2018. aasta kevadel. Rakendus sisaldab riiklikke käitumisjuhiseid erinevateks kriisiolukordadeks, esmaabiõpetusi ning võimalust oma kodust valmisolekut interaktiivselt testida, rakenduse kaudu vajalikele numbritele helistada ja ka oma küberhügieeni teadmisi e-kursusel täiendada ja testida.

Pilt telefoni näidisteavitusest

Elisa Jakson
Naiskodukaitse arendusspetsialist
elisa.jakson@naiskodukaitse.ee
5383 0773

Maailmakoristuspäev kutsub talgutele üheskoos

Maailmakoristuspäev toimub tänavu viiendat korda. Pea iga septembris toimuva talgupäeva eel tõuseb päevakorda taas küsimus: kui kaua me koristame? Vastuse otsingul jõuame ringiga alati tõsiasjani – koristamine ei muuda maailma puhtaks, vaid kõigest natuke puhtamaks. Koristamine ei lahenda, vaid tuletab meelde.

Mullu võttis aktsioonist osa ligi 42 000 eestimaalast. nende seas pea 33 000 koolinoort ja lasteaialast. Kokku korjati tonnide viisi prahti oma kodutänavatelt, metsadest, avalikest parklatest ja teepervedelt. Koristuspäeval osalemine on vabatahtlik, kuid iga aastaga suurenev osalusnumber näitab, et eestlane ei pelga koristada. Ent miks prügi endiselt maha ja eelkõige loodusesse jõuab? Kelle järelt me koristame? Globaalset talgupäeva korraldava Eesti keskkonnaorganisatsiooni Lets Do It World 164 riigist koosneva võrgustiku president Heidi Solba leiab, et inimesed on loodusest kaugenenud. Liikumise tegevjuht Anneli Ohvril julgustab seejuures kõiki eestlasi kodu tähendust ümber mõtestama. Kodu ei ole pelgalt neli seina, diivan ega televiisor. Kodu on Eesti koos oma kaunite liivarandade, paksude metsade ja eriliste rabadega.

Selle aasta 17. septembril kutsume kõiki üles andma oma panus. "Talgupäev on üks päev aastas ja imeline võimalus kodumugavustest välja minna ning tegelikku olukorda oma silmaga kaeda," utsitab kaasmaalasi Eesti koristuse eestvedaja Elike Saviorg. "Eestlane peab end loodusrahvaks – võiksime seda ka praktiseerida. Oleme valmis loodust kasutama: ujuma, marjul käima, rannaliival päevitama, kuid kas loodusele midagi tagasi anname?"

Koroona-aastatel koristasime eelkõige üksi ja väiksemates gruppides. Tänavu, rohkem kui iial varem, kutsume osa võtma üheskoos klassi- ja töökaaslastega, pere- ja sõpruskonnaga, laulu- ja tantsuringiga.

Kuigi looduses leidub prügi eri suuruses ja vormis, juhime talgulisi märkama pealtnäha väikest prügi ehk suitsukonisid ja pisiplasti. "Eestis jõuab igal aastal loodusesse umbes 84 tonni sigaretifiltreid. Need ei lagune bioloogiliselt ning on kaladele ja lindudele surmavad. Vette jõudnud koni võib mürgitada kuni 1000 liitrit vett ja selles sisalduvad mürkained võivad seal püsida kuni 10 aastat," tuletab Saviorg meelde.

2018. aastal esimest korda ametlikult toimunud üleilmne maailmakoristuspäev oli kui eestlaste suurim juubelikingitus ülejäänud maailmale. Solba koputab eestlaste südamele ja tuletab meelde, et see on asi, mille üle uhkust tunda. Eesti juhtimisel võtavad maailmakoristuspäevast igal aastal osa miljonid inimesed.

Eestvedajad julgustavad koristuspäevale ka end registreerima, kogumaks statistikat. Seda saab teha kodulehel www.maailmakoristus.ee.

Laura Vadam
maailmakoristuspäeva kommunikatsioonijuht

HEA KORTERIÜHISTU ESINDAJA!

TULE OSALE KREDEXI INFOPÄEVAL, KUS RÄÄGIME KORTERMAJADE RENOVEERIMISEST JA ENERGIATÕHUSUSEST!

Infopäev toimub 13.09 kell 17.30–19.00 Võru Vallavalitsuse II korruse saalis (Võrumõisa tee 4a, Võru).
Osalemine on tasuta, vajalik on eelregistreeruda hiljemalt 12.09.
Infopäev toimub koostöös Võrumaa Arenduskeskusega.

Lisainfo ja registreerimine: http://bitly.ws/tri2

VÕRUMAA ARENDUSKESKUS KREDEX Life

TULE TRENNI!
•KIIRUISUTAMINE
K kell 15.00 Vastseliinas
•HOKI
N kell 19.45 Lõunakeskuse jäähall
•ILUUISUTAMINE ja HOKI (noortele)
P kell 16.45 Lõunakeskuse jäähall
VÄPSIKUD VASTSELIINA
Lisainfo 520 8041

01.10.2022 Sulbi külas Võrumaal
SULBI MIHKLILAAT
algus kell 10.00
JUDOKATE demoesinemine
LAADALOTERII ja OKSJON
Lastele BATUUDID, PIPI ja SPIDERMAN!
Trikikoerte SHOU!
PONID, PANNUKAD ja MULLIVAHVLID!
KULTUURI-PROGRAMM!
Laata korradab MTÜ Sulbi Maarahva Selts
Info ja registreerimine: 53947889, 56971571 ja FB – Sulbi Maarahva Selts lehel
VÕRU VALD
Roosu Talu
SULBI

TULE VÕRU SPORDIKOOLI TRENNI!
KERGEJÕUSTIK
EELKOOL
VÕRKPALL
LASKESUUSATAMINE
MURDMAASUUSATAMINE
ORIENTEERUMINE
KREEKA-ROOMA JA NAISTEMAADLUS
KAHEVÕISTLUS JA SUUSAHÜPPED
LIITU TREENINGUTEGA
WWW.SPORDIKOOL.VORU.EE
voruspordikool

Võru valla viienda sünnipäevaürituste menu aina kasvab

Pärast Männi tänava festivali Parksepas ja Lasva piirkonna päeva Kääpal, on vahepeal ära peetud veel kolm piirkonnapäeva ürituste sarjast "5 Võru valla päeva. Palju õnne, Võru vald!". Juubelisarja raames tähistasime Võru valla viiendat sünnipäeva 13. augustil Puiga päevaga, 20. augustil Orava piirkonna päevaga ning 28. augustil Urvaste kihelkonna päevaga Pühajõe piirkonnas. Iga üritusega oli osasaajaid aina rohkem.

Orava piirkonna päeva tamme istutamine. Vasakult: Võru vallavolikogu liige Ivari Padar, Võru vallavanem Kalmer Puusepp, Orava kultuuri- ja noorsootööjuht Liina Loosaar, volikogu liige Ene Säinast ja Võru vallavalitsuse kultuurispetsialist Maarika Rosenberg. Foto: Birgit Pettai

Hetk Urvaste kihelkonnapäevast Osula Harjumäel. Foto: Maidu Jaason

Ürituste sarja "5 Võru valla päeva. Palju õnne, Võru vald! " raames istutati piirkondadesse tammepuu kui tugevuse ja pikaealisuse sümbol, Võru valla raamatukogud korraldasid tegevusi lastele, toimusid töötoad, erinevaid maitseid pakkusid kodukohvikud ning küpsetiste võistlus.

Toimus 16. Puiga päev

Tänavu 16. korda toimunud Puiga päeval sai aega sisustada erinevate tegevustega: Puiga põhikool tutvustas noortele robootika valdkonda läbi Lego Spike Prime komplektide, Puiga haruraamatukogu andis osalejatele võimaluse ise meisterdada võtme- ning leheküljehoidjaid, Narcissa Samm tegi vahvaid näomaalinguid, lapsed said lustida batuudil ning noortekohvikus sai keha kinnitada. Lisaks oli kohal fotograaf, kelle juhendamisel toimus hetkede jäädvustamine ürituseks ette valmistatud fotoseina taustal.

Päeva pidulikum osa toimus õhtu, mil tervituse edastas Võru vallavanem Kalmer Puusepp. Üles astusid nii Puiga rahvamaja isetegevuskollektiivid: Kolepi segakoor Hellermed, näitetrupp Puigalasõq, seeniortantsijad Hõbedane, linetantsijad Sööstan-Katan kui ka Vastseliinast eakate klubi Heldela rahvatantsurühm ja lauluansambel.

Lipu heiskas Anneli Rannula, kel täitub sel suvel 35 aastat Puigale elama asumisest. Õhtu lõpetas ansambel Parvepoisid.

Orava piirkonna päev algas rongkäiguga

Oraval on traditsiooniks saanud kodukandipäeva tähistada Eesti taasiseseisvumispäeva paiku, nii ka tänavu. 20. augustil aset leidnud piirkonna päev avati pidulikult isetegevuskollektiivide ja tehnika rongkäiguga koolimaja juurest läbi Orava keskuse vabaõhulavani. Seejärel jätkusid sõnavõtnud ja Võru valla isetegevuslaste kontsert.

"Mida väiksem koht, seda rohkem tunnen ma soojust ja kogukonna tunnet – seda on hea vaadata," avaldas Võru vallavanem Kalmer Puusepp Orava piirkonna päeval hämmingut, nähes suurt publikut ja koos tegutsemist.

"Olen siin mitmel aastal käinud, aga see tänane päev on super," kiitis ka Võru vallavalitsuse kultuurispetsialist Maarika Rosenberg.

Lisaks esinemistele toimus mälumäng. Tegevustelgis toimetasid Võru valla raamatukoguhoidjad ning võimalus oli meisterdada juhendaja käe all makramee-tehnikas küünlalaternat. Jahimeeste telgis pakuti kõigile tasuta suppi ja kurki. Veel toimus küpsetise konkurss, lastele oli batuut ja piilupardi rongisõit, järvel sai sõita SUP-lauaga. Õhtut juhtis Kristi Vals. Piirkonna päeva lõpetas simman ansambliga Village Voice. Tammepuu Võru vallavalitsuselt võttis vastu Orava kultuuri- ja noorsootööjuht Liina Loosaar.

Kui uus ühinenud Võru vald peab tänavu viiendat aastapäeva, siis endine Orava vald oleks sel aastal pidanud oma 30. sünnipäeva.

Hetk Puiga päevalt. Vasakult: Lipuheiskaja Anneli Rannula ja Puiga kultuuri- ja noorsootööjuht Koit Piirisild. Foto: Mari-Liis Leetla

Urvaste kihelkonnapäev ühendab juuri

Pühajõe piirkonnas tähistati Võru valla sünnipäeva mitu aastat ootel olnud Urvaste kihelkonnapäevaga. Üritus algas konverentsiga Heimtali Peetri kirikus, mis tähistas ka tänavu juulis oma juubelit – 20. aastapäeva.

Merili Ermel, kes Heimtali kirikus koos abikaasa Vaido Ermeliga on perenaiseks ja -meheks, oli alustuseks kokku pannud kiriku loo. Evar Saar rääkis Urvaste kihelkonna külanimedest ning Katrin Soon tutvustas oma ettekandes Kärgula küla uut kogukonda. Ettekannete vahel esinesid Kärgula küla muusikud Katrin ja Madli Soon ning Elo ja Jan Rahman.

Kihelkonnapäevade oluliseks osaks on olnud peod, mis inimesi ühendavad. Päeva teises pooles Osula Harjumäel toimunud rahvapeo ettevalmistamine pakkus palju soojust ja koostegemise rõõmu ning peo lõppedes jagus häid emotsioone igasse südamesse. Rahvapeol astusid üles Antsla ja Võru valla isetegevuskollektiivid, teatrit tegi Sulbi külateater ning kontserdi andis Uku Suviste. Viimase vanavanemad on Urvaste kihelkonnast pärit. Märgiline on seegi, et nii Võru kui ka Antsla vallavanemad Avo Kirsbaum ja Kalmer Puusepp on juurtelt täitsa omad inimesed teiste kihelkonna inimeste seas.

Antsla vallavanema Avo Kirsbaumi sõnul on kihelkonnad üks osa ajaloost. Seda näitavad pruunid viidadki Eestimaal, tähistades kohti, kust on pärit meie esivanemad ning näidates, kus me praegu oleme. Kirsbaum ütles ka, et aastate jooksul on mõeldud rajada maamärgina kihelkonnamuuseumitki, aga mõte sellest on seni takerdunud raha taha.

Tänavune kihelkonnapäev "Saame tuttavaks naabritega" oli eriline, sest seda korraldas esmakordselt suur Võru vald ning rahvapidu toimus koos ühinenud piirkondadega. Lisaks sellele sai Urvaste kihelkond endale lipu, mille kavandile andsid oma panuse Tiina Männe ja Kati Velner. Lipu õnnistas Urvaste koguduse õpetaja Üllar Salumets. Võru vallavanem Kalmer Puusepa sõnul on lipp nüüdsest üheks suureks ühisosaks Antsla vallaga.

"See on minu jaoks juba viies üritus. Viimati käisin Orava piirkonna päeval ja olin hämmingus seal nähtud rahvamassist ja hästi ettevalmistatud üritusest. Kui ma vaatan nüüd seda pidu, siis olen juba sügavalt hämmingus," avaldas Võru vallavanem Kalmer Puusepp heameelt rahvapeo publikut ja esinejaid silmates. "Sellel on ka põhjust, sest see üritus on traditsioonidega ning meiega on ka Antsla valla inimesed. See peab kindlasti jätkuma. Traditsioonid hoiavad meid koos, meil on mida meenutada, mida oma lastele rääkida," lisas Puusepp.

Rahvapeol koos Võru vallavanema Kalmer Puusepa ja Antsla vallavanema Avo Kirsbaumiga sõna võtnud Antsla vallavolikogu esimehe Merike Prätzi sõnul on väga tore, et sellised üritused olemas on. "Me ise tantsime, ise laulame ja ma arvan, et see on tõestus, et meie piirkonna inimestel ei ole igav. Laulmise, tatsimise ja pillimänguga saab palju aega ära veedetud," ütles Prätz avasõnades.

"Kihelkonna tulevik on meie noorte käes," ütles Antsla vallavanem Kirsbaum. Seda kõike me ka tänavusel põlvkondi ühendaval kihelkonnapeol nägime.

Järgmine piirkonna päev toimub 22. oktoobril Vastseliinas, kus toimub konverents, fotoorienteerumine ning kontsert-tantsuõhtu. Ühtlasi tähistatakse sellega ka Vastseliina aleviku sajandat sünnipäeva.

Birgit Pettai
avalike suhete spetsialist

Kalmer Puusepa sõnul on Urvaste kihelkonnalipp nüüdsest üheks suureks ühisosaks Antsla vallaga. Fotol vasakult: Antsla vallavanem Avo Kirsbaum ja Võru vallavanem Kalmer Puusepp. Foto: Birgit Pettai

Kungla rahvas veetis jaanid Palangal

Mittetulundusühingul Tagaküla Laulu Mängu Selts Kungla on pikaaegne traditsioon korraldada oma külaelanikele ja seltsi liikmetele õppe- ja motivatsioonireise. Sel korral otsustati juba jaanuarikuu esimestel päevadel, et Kungla rahvas veedab jaanid Palangal.

23. juuni varahommikul väljuski buss Tagakülast, et veeta järgmised neli toredat päeva Leedumaal. Sel korral oli osavõtt eriti rahvarohke – reisiselle sai kokku 53.

Esimese päeva pärastlõunal külastati Šiauliai lähedal asuvat ristimäge, mis alles varakevadel oli osaliselt langenud tuleroaks. Edasi viis reis juba Leedu kuurortlinna Palangasse. Reisi vältel püüti leida erinevaid tegevusi nii noortele kui vanemale seltskonnale. Uskumatut ajaloorännakut pakkus ja oma suursuguse väljapanekuga köitis kõiki Klaipeda meremuuseum. Kõditavat elevust pakkus aga kõigile Delfinaariumi külastus koos delfiinide ja merelõvide vaatemänguga.

Kungla rahvas Palangal. Foto: Katrin Tammeleht

Edasi võeti suund juba Nida poolsaarele Nida linna ja valgetele liivadele. Reisiseltskonda oli ilmataat kostitanud imekauni ilma ja päikesepaistega, sooja oli 30 kraadi. Päike oli liiva nii kuumaks kütnud, et nii mõnelegi lõppes kuumal liival kõndimine villis jalataldadega. Saime vaid imestada looduse eripalgelisuse üle, mida Nida pakub. Ühel pool kaunid liivad, männimetsad ja siis korraga – kormoranide poolt hävitatud mets.

Lõõgastust pakkusid soe rannaliiv ja sume suveöö Palanga linnas, jalakäijate tänav oma seltskonnaeluga, silmailu Palanga merevaigumuuseum ning botaanikaaed. Reisi lõppedes tõdeti, et ühiselt veedetud jaanid Palangal olid meeldejäävad ja sisukad ning andsid võimaluse seltsitegevuse edasisi plaane arutada. Reisiseltskond tänab reisijuht Veronika Varepit, kes oli meile kindlaks teejuhiks ja heaks reisikaaslaseks. Õppe- ja motivatsioonireisi läbiviimist toetas osaliselt Võru vallavalitsus.

Inge Vill
MTÜ Tagaküla Laulu Mängu Selts Kungla juhatuse liige

Kündja külaselts käis Rootsis inspiratsioonireisil

19.–20. augustini toimus Kündja külaseltsi järjekordne, juba traditsiooniks saanud igasuvine inspiratsioonireis, sellel korral Rootsi.

Reisi alustasime ilusa päikselise ilmaga reede hommikul kahe mikrobussiga küladest reisijate peale võtmisega. Paljude jaoks oli see esimene laevareis Rootsi. Enne reisi olid asjad juba varakult pakitud ja ootusärevus suur, nüüd võis reis alata. Oma mikrobussid saime jätta sadama parklasse ja siis algaski laevareis.

Laeval olles said lapsed endale näomaalingud, Lottega mängida, basseinis ujuda ning leidsid uusi sõprugi. Kahel õhtul oli laeval mitmel korrusel üritused, tantsud, disko ja avatud restoranid ning baarid. Lõbusat tegevust üheskoos jätkus hommikutundideni. Soojade ilmadega oli mõnus ka terrassil istuda, vaadata merelaineid ja nautida puhkust merel.

Järgmise päeva ennelõunaks jõudsime Rootsi ja sõitsime bussiga kesklinna, kus külastasime kuningalossi, jalutasime vanalinna tänavatel ning käisime kohvikutes. Nägime kuninga lossi ees vahtkonna vahetust ja hobuste paraadi, mis liikus tänavatel – käimas oli kultuurifestivali päevad.

Reisilt saime uusi mõtteid ja inspiratsiooni, kuidas oma väikeses külas edasi toimetada, tutvusime laeval uute inimestega ja mõned said kokku isegi sugulastega, keda polnud aastaid kohanud. Koostegemised, -olemised ja -käimised

Kündja külaseltsi rahvas Rootsis. Foto: Erakogu

tugevdavad ühtekuuluvustunnet. Reisidel õpime üksteist paremini tundma, kuulame rõõme ja muresid ning aitame ja toetame üksteist. Koos oleme tugevamad siin väikeses külas. „Küla elab, küla jääb," nagu ütleb ilus laulgi.

Täname inspiratsioonireisi teoks saamisel Võru valda toetuse eest ja tublisid külaseltsiliikmeid Tiitu ja Tanelit, kes broneerisid laevapiletid ja sõidutasid meid turvaliselt Tallinnasse laevale ja koju tagasi. Kõik matkajad olid reisiga väga rahul ja tänulikud. Reisist võttis osa 20 inimest. Kõige eakam osaleja oli 81-aastane Lehte ja kõige noorem üheaastane Stella Liisa – mõlemad pidasid pika reisi vapralt vastu.

Tagasisõidul rääkisime juba järgmisel suvel plaanitavast matkast ja otsustasime minna reisile Lätimaale ning Riia loomaaeda.

Helgi Kuusik
Kündja külaseltsi eestvedaja

Osula külaselts avastas Põhja-Eesti poolsaari

Kõik eestlased teavad, et Ernest Hemingway on kusagil öelnud: "Igas maailma sadamas on vähemalt üks eestlane." Täna tahaks panna selle ilusa lause Võrumaa võtmesse ja öelda, et igas maailma sadamas on üks võrukas. No või kui siis eufooriat veel õige pisut tagasi hoida, siis kindlasti on tõde selles, et igas Eesti otsas on alati vastas üks võrukas – Osulas lapsepõlve veetnud Helve Remmelgat kohtasime Kolga-Aablas, kus pererahvas peab suvisel ajal kodurestorani. See reegel leidis mitmel korral kinnitust ja võru murde rääkimine kodust kaugel tekitas veel erakordselt sooje tundeid.

Oodatud traditsiooniks saanud Osula külaseltsi järjekordne ideereis viis sel korral meid Harjumaale, Lahemaa rahvuspargi läänepoolsesse osasse. Reisi aitas põneva info ja lõpmatute faktidega täita giid Maarja Orusalu.

Esimeseks sihtkohaks oli väike ja kokkuhoidev Virve küla, mis paikneb Juminda poolsaarel Hara lahe lääneranniku1. Külasse sisse sõites ootas meid esmalt oma suvekodus omaalgatuslikku muuseumit pidav perenaine Mare. Muuseumikogu sisaldas palju põnevaid avastusi alates sukanõelast kuni kesiku pidamise laudani välja. Tuttavat äratundmist kõigist neist kunagi nii vajalikest tarbeasjadest või rannakalurite majapidamises kasutusel olnud hoonetest leidsid meist kõik.

Virve küla südames võttis meid vastu kohaliku külaseltsi esindaja, külavanem Jaan Velström, kes tutvustas küla ajalugu, selle ajas muutumise ja kasvamise lugu. Aukartustäratav on fakt, et Virve küla mainiti esimest korda juba 436 aastat tagasi. Sealt edasi sõitsime giidi põnevate juttude saatel ringi ka teistes Juminda poolsaare kalurikülades.

Pärast lõunasööki Kolga-Aabla külas Johannese kodurestoranis oli meie järgmiseks sihtkohaks Leesi küla. Külastasime rannakirikut, mida tutvustas meile kohalik eakas kalur, koguduse juhatuse esimees, kes rääkis lisaks kirikuga seotud ajaloo juurde ka mõnusaid kalamehe ja kunagiste viinakuningate jutte.

Leesi küla poes tegime sisseoste ja andsime sellega oma panuse ka Leesi Tarwitajate Ühistu kaupluse toimimisele. Kauplus taastati kohalike elanike initsiatiivil ja rõõm oli näha, et poes olid tööl kohalikud noored.

Esimese ideepäeva lõpuks külastasime ka tänaseks totaalse muutumise läbi teinud Hara sadamat. Alates 1953. aastast asus Suurpea külas Pärispea poolsaarel Suurpea mereväe baas, milles toona tegeleti laevade demagnetiseerimisega. Tänaseks on baasist alles vaid lagunevad varemed, kuid see-eest on Hara sadamasse ehitatud kaasaegne sadamakompleks väikelaevadele.

Meie ideereisi teisel päeval tutvusime Loksa linnaga, sõitsime ringi Pärispea poolsaare kaunites rannakülades, külastamise Viinistu kunstimuuseumit, Kuusalu kihelkonna muuseumit, Kolga mõisat ning selle galeriid ja Muuksi vana linnusemäge. Kuumad ilmad soosisid ka meres ujumist Kolga-Aablas, Kuivojal ja Tsistres.

Ideereis toimus tähistamaks Osula külaseltsi 25. tegevusaasta täitumist. Täname meie mõnusat reisiseltskonda, bussijuht Aivot ja osaühingut Merling Reisid alati hea bussiteenuse eest ja giid Maarja Orusalu huvitava ekskursiooni nii ajaloo kui argipäeva elu osas. Ideereisi toetasid Võru vallavalitsus ja kohaliku omaalgatuse programm. Aitäh!

Annika Johanson
MTÜ Osula Külaseltsi juhatuse liige

Osula külaselts tähistas ideereisiga oma 25. tegutsemisaastat. Foto: Annika Johanson

Sõmerpalu haruraamatukogu uute ruumide avamine. Vasakul Sõmerpalu haruraamatukoguhoidja Külli Ossul ja paremal Võru vallavanem Kalmer Puusepp. Foto: Birgit Pettai

Sõmerpalu haruraamatukogu kolis ümber

16. augustil avasime pidulikult Sõmerpalu haruraamatukogu ruumid, mis asuvad nüüd Sõmerpalu teenuskeskuse maja paremas tiivas viies erinevas ruumis. Majja sisse pääseb maja ülevalt paremast küljest. Sõmerpalu haruraamatukogu on avatud teisipäeviti ja neljapäeviti kella 9.00–16.00 ning reedeti kella 9.00–15.00.

Ruumide pidulikul avamisel osalesid Võru vallavanem Kalmer Puusepp, abivallavanem Piret Otsatalu, haridusnõunik Siiri Konksi, piirkonna kooli Osula põhikooli direktor Anti Ossis, Võru vallaraamatukogu direktor Marika Kraani ning teiste valla haruraamatukogude hoidjad.

Avamise järel käisid Võru valla raamatukoguhoidjad ühisel õppereisil Tartus trükikojas Greif ja Luunja raamatukogus ning roosiaias.

Birgit Pettai
avalike suhete spetsialist

Raamatusoovitused Puiga haruraamatukogult

Armastusromaanid:
- Stephanie Schuster „Milena ja armastuse kirjad“;
- R. J. Palacio „Poni“;
- Cate Woods „Võõrastemaja Tansy Fallsis“.

Põnevusromaanid:
- Robert Bryndza „Pimedus langeb“;
- Anders Roslund „Usaldamind“;
- Kirsten Boie „Suvi Sommerbys“.

Eesti kirjandus:
- Kai Vare „Võlg“;
- Ira Lember „Päikesepoiss“;
- Tarmu Kurm: „Kahe matuse vahel“.

Lasteraamatud:
- Piret Jaaks „Härra Maru mustikapood“;
- Juhani Püttsepp „Ohoo, linnaloom!“;
- Ida Tufte Michelsen „Alma Freng ja päikesepüüdjad“;
- Annie M. G. Schmidt „Kriimik“.

Elulooraamatud:
- C.W. Gortner „Marlene“.

Toredaid lugemiselamusi!

Maire Noormaa
Puiga haruraamatukoguhoidja

Võru valla **segakoor**

CLARO

otsib uut dirigenti,
kes tahab ette valmistada
selge, helge ja särava koori
2025. aasta laulupeoks

Soovime teha **1x nädalas** pikema lauluproovi **Puiga Rahvamajas**
(nt pühapäeva õhtupoolikul),
mis võimaldab meid juhendada veel õppival või nädalavahetusel Võrumaad külastaval dirigendil.

Sooviavaldust ootame:
clarokoor@gmail.com
Lisainfo: 5345 0975.

@clarokoor

Vana-Vastseliina rahvas reisis Alutagusele

Pilvisel juulikuu neljapäeval alustasime teadmishimulise seltskonnaga bussisõitu Ida-Virumaale. Pilved vähehaaval hajusid ja päike piilus julgustavalt nende vahelt. Meie reisi marsruudis olid Rannapungerja, Kauksi, Alutaguse, Iisaku, Alajõe, Vasknarva ja Kuremäe.

Külastasime Kauksi RMK Alutaguse rahvuspargi külastuskeskust ja käisime rannapromenaadil. Peipsini kõndisime mööda metsaalust rada. Mõtted pöördusid Alutaguse karude juurde. Mõtlesime, et võib-olla jalutab aasta loom meile vastu, aga seda siiski ei juhtunud. Meie ees laius rahulikult lainetav päikeses sädelev veeväli nagu meri – suursugune Peipsi. Peale jalutuskäiku ja kauneid vaateid kõndisime külastuskeskuse juurde. Seal tutvusime ekraanilt Alutaguse loodusega, loomade ja lindudega ning rahvajuttudega.

Elamus oli liikuda luidetel, mis on kuus kuni seitse, kohati isegi 20 meetri kõrgused. Imeline rand, kus võib kuulda liiva laulu, nn laulvaid liivu, männid ja imeline õhk. Kauneid vaateid oli külluses, mida oleks võinud imetleda tunde. Teistkordsel rannaskäigul oli tuul tuntavam ja ka lained seetõttu kõrgemad.

Ka lõuna oli omaette elamus, paikkonna vääriline ja eksootiline – sõime muuseumi söögisaalis „Maamehe pidusööki“ ja „Lustaka talutüdruku magustoitu“.

Tiiu Pihla Iisaku muuseumi õuealal oma reisigruppi pildistamas. Foto: Erakogu

Iisaku kihelkonna muuseum pakkus palju uut ja põnevat. Ida-Virumaa ja Iisaku ümbruskonna ajalugu tutvustavad huvitavad näitused ja ruumide sisustus: õpetaja tuba, tuletõrjeruum, sepikoda. Väga huvitav oli väljapanek vanaaegsetest esemetest: triikrauad, õmblusmasinad, telefonid, põllutööriistad, kanepist köis, puust ukselukk ja väga palju muud, mida mujal ei näe.

Uut ja huvitavat saime teada vadjalastest ja poluvernikutest. Huvitavat on ümbruskonnas rohkesti. Kuremäe – uhke ja särav, Vasknarva – valge, hele ja lihtsam. Vaatamata lõpuks ikkagi saabunud hoovihmale, käidi tutvumas Kuremäe kloostri ümbruse ja allikaga.

Väike Eestimaa on rikas eri piirkondade kultuuri, kommete, looduse ja vaatamisväärsuste poolest. Ida-Virumaa on eksootiline ja põnev ning kui seda tutvustavad sellised inimesed nagu hinge ja südamega oma tööd teinud direktor Mari Oolberg ja giid Merike, siis juba igav ei hakka.

Iisaku ja Alutaguse ümbrus on külastamist ja tutvumist väärt paigad. Reisi muutis eriliseks veel see, et üks meie reisikaaslane tähistas sel päeval sünnipäeva.

Reisi korraldasid Vana-Vastseliina raamatukogu selts ja haruraamatukogu ning toetas Võru vallavalitsus.

Tiiu Pihla
Vana-Vastseliina haruraamatukoguhoidja

Vallatu pidu läbi Eestimaa ajaloo

Tsolgo haruraamatukogu aktiivsed lugejad ja eakate ansambli Pihlapuu liikmed osalesid haruraamatukogu korraldatud ekskursioonil ”Vallatu pidu läbi Eestimaa ajaloo”.

Alustasime oma reisi Eesti piimandusmuuseumist, kus juhatuse liige Anneli Siimussaar tutvustas muuseumi ajalugu ja püsiekspositsiooni piimandusalasest tegevusest. Töötoas valmistasid osalejad kohukesi, mis maitsesid palju paremini, kui need, mida poest saame osta.

Edasi siirdusime Paidesse ajakeskusesse Wittenstein, kus ajamasina, lifti, abiga läbisime torni üheksa korrust ja kaheksa ajastu reisides saime tutvuda eluga muinasmaal, istuda lauas Järvamaa foogtiga, läbida nõiatesti ning teha sõitu tsaariaegse postitõllaga. Kõike seda ja palju muudki vürtsitasid heli-ja valgusefektid, videoprogrammid ning muidugi võrratud giidid. Maitsesime eri ajastute suupisteid ja napse.

Tsolgo haruraamatukogu aktiivsed lugejad ja ansambli Pihlapuu liikmed. Foto: Erakogu

Viimaseks külastuskohaks oli Järvamaa muuseum, kus enne majas ringkäiku sai apteegis proovida erinevaid „rohtusid”. Järvamaa muuseum on üks Eesti vanimaid maakonnamuuseume. Selle püsiekspositsiooni ilmestavad: muinasajast varajase rauaajani läbi arheoloogiliste leidude koos loodusosaga, 18. sajandi vana apteek, kultuuri- ja hariduselu, mõisatuba, eelmise sajandi alguse majanduselu, sajanditagune käsitöölise tuba, 60ndate haritlase tuba ning fotograafinurk 70ndate fotodega. Muuseumist saime hea ülevaate Järva maakonna ajaloost ja kultuuripärandist ajast aega.

Vaike Rätsepp
Tsolgo haruraamatukoguhoidja

KUULMISNÕUSTAMINE VÕRUS

Lisainfo: https://noustaja.vaegkuuljad.eu

telefonil 5554 6228

Võrumaa Vaegkuuljate Ühing MTÜ

VÕRUMAA SÕPRADE SELTS MTÜ

KOGUB VÕRUMAA AJALUGU

Oleme leitavad http://www.vorumaa.eu

Lisainfo: tel 523 0808

Tänavune Võrumaa aasta noor Emma Sofia Meri on südameasjaks võtnud keskkonnakaitse ja võru keele hoidmise

4.-5. augustini toimusid Varstu kultuurikeskuses Võrumaa noorte suvepäevad, mille raames tunnustas Võrumaa arenduskeskus maakonna tublimaid ja aktiivsemaid noori. Võrumaa aasta noore tiitli pälvis Vastseliina noor Emma Sofia Meri.

Tema kohta on öeldud järgmist: “Mure kliima soojenemise ning keskkonna hävimise pärast pani teda mõtleda, mida saab tema noorena teha oma ja teiste noorte tuleviku heaks. Selleks koondas ta enda ümber mentorid erinevatest valdkondadest ja on suurepärane näide sellest, et järjekindlus viib sihile. Tema jaoks väga olulisel kohal ka kultuur ja keelepärand. Täpsemalt huvitab teda võru keele hoidmine ning ta proovib teistele noortele näidata, et võru keel saab olla huvitav ning seda on normaalne kasutada ka igapäevases suhtluses.”

Võrumaa 2022. aasta noor Emma Sofia Meri Vastseliina piirkonnast. Foto: Birgit Pettai

2022. aasta on nimetatud Euroopas noorte aastaks, mis loob noortele võimaluse kaasa rääkida ja osaleda just nendes teemades, mis on noorte jaoks olulised, ja mis panustavad noorte ning seeläbi Euroopa tuleviku kujundamisse. Oluliste fookustena on esil haridus ja koolitus, tervis ja vaimne tervis, kliima ja keskkond, digitaliseerumine, kultuur, rahvusvahelised võimalused, noorsootöö võimaluses osalemine ja noorsootöö väärtustamine, töövalmiduse toetamine ning mitmed muud teemad. Järgnevalt räägimegi Võrumaa 2022. aasta nooreks nimetatud Emma Sofia Meriga tema viimase aja tegemistest.

1. Kuidas sai Sinust aktiivne noor?

Olen armastanud loodust kogu aeg ja oma igapäevaelu olulisi tegusid teinud, aga tänu Vastseliina noortekeskusele hakkasin aktiivsemalt looduse kaitsmisega tegelema ja esitasin oma esimesed projektid. Praegu on käsil suur projekt “Kliimamuutused minu taldrikul”.

Kolisin nelja-aastaselt Võrumaale ja sellest ajast saati olen olnud ka võru keelega lähedalt seotud. Käisin Haanja keelepesas, kus räägiti ainult võru keeles, aga see pandi kahjuks kinni. Räägin ka kodus võru keeles. Olen korraldanud paar võrukeelset üritust, et hoida seda väärtuslikku keelt elus ka noorte seas. Paegugi olen korraldamas põnevat võru keele teatrilaagrit, mis leiab aset sügisel.

2. Mis sind motiveerib?

Tegelen keskkonnateemadega, sest praegune kliimakriis on kriitilises seisundis ja meie kõigi tulevik on kaalul. Kõige suuremaks motivaatoriks ongi see, kui mõtlen, kui kriitiline on olukord. Kui midagi ette ei võta, siis võib hävida meie kõigi elu.

Võru keele puhul motiveerib mind see, et kuigi paljud osakavad võru keelt, kasutavad vähesed seda igapäevaselt, mistõttu võib see ajapikku kaduma minna, seetõttu tuleb seda kohe kindlasti hoida.

3. Kas tegevused noortele on Võru vallas ja maakonnas hästi korraldatud? Mis vajaks sinu kui noore seisukohast arendamist?

Koolides peaksid olema taimse toidu valikud ja koolis on tarvis noortele rääkida rohkem keskkonna teemadest ning toidu ja enda tuleviku seosest. On noori, kes ei tea, mis on kliimamuutused ja nende tagajärjed. Samuti on Võrumaal suurepärased vegankokad Markus Mekk ja Kadri Karu, kes viivad läbi Vegan kokakooli. Kliimakriisist lähtuvalt võiks kooli kutsuda kedagi, kes õpetaks lastele ja kooli kokkadele keskkonnasäästliku ja tervisliku toitu valmistama.

Farmiloomade pidamine mõjub meie planeedile laastavalt. See tekitab keskkonnareostust, põhjustab liikide hävimist ning raiskab ressursse. Oxfordi ülikooli analüüsi tulemusena selgus, et ka kõige keskkonnasäästlikumad loomsed tooted põhjustavad rohkem keskkonnakahju kui kõige vähesäästlikumate taimsete saaduste kasvatamine. Taimselt toitumisega vabaneb vähemalt 76% kogu põllumaast ehk muudaksime geniaalse lihtsusega tervelt 76% senisest põllumaast mahemaaks. Kogu see suur ala oleks elurikkusele ja metsadele.

Keelepesa pandi kahjuks kinni ja minu arust on vaja Võrumaal võrukeelseid lastehoidusid ja lasteaedu, koolides on vajalikud võrukeelsed õppeained. Sest, kas sina tahad olla viimane põlv võru keele oskajate seas? Kas on õige lapse eest ära otsustada, et talle ei ole vaja keelt, kultuuri ja maailmatundmist, mida su vanemad ja vanavanemad on põlvest põlve edasi andnud?

4. Mida see tunnustus sinu jaoks tähendab?

On tore, et märgatakse ja väärtustatakse seda, millega ma tegelen ja et minu panus loeb ning see läheb teistele korda. Lihtsalt teadmine, et annan oma parima looduskaitseks, on minu jaoks piisav.

Küsis
Birgit Pettai
avalike suhete spetsialist

EUROOPA NOORTE AASTA

Puiga põhikooli õpetajad kogusid uue õppeaasta eel motivatsiooni

16. augustil alustasid Puiga põhikooli õpetajad oma kooliaastat külaskäiguga Võrumaa kutsehariduskeskusse ja Võru gümnaasiumisse.

Väimelas meid vastu võtnud Võrumaa kutsehariduskeskuse direktor Eveli Kuklane tutvustas kooli õppekorraldust, erialasid ja elukestva õppimise võimalusi. Külastasime õppeklasse ja erinevaid õppehooneid. Sotsiaalpedagoog Ene Väär rääkis õpilaste toetamisest, vanemate kaasamisest ja erinevatest võimalustest edukaks kutse omandamiseks.

Linna jõudes väisasime Võru gümnaasiumi. Lahkelt jagasid oma kooli kogemust meiega direktor Karmo Kurvits ja õppejuht. Saime kuulda seitsme aasta pikkusest kogemustest gümnaasiumina ning suurtest muutustest noorte elus, olles gümnaasiumiõpilane. Lisaks tutvusime ka koolimajaga.

Inspireeriv, silmaringi avardav ja õpetlik külastuspäev andis õpetajatele uut energiat ja tahet alustada uue kooliaastaga. Soovin kõikidele õppijatele edu ja koolitöötajatele uute ideede rakendamist. Vahvat õppeaastat!

Merike Lipp
Puiga põhikooli algklassiõpetaja

Puiga põhikooli õpetajad tutvumas Võru gümnaasiumiga. Foto: Erakogu

150 aastat koorilaulu traditsiooni Võrumaal – Kolepi segakoor Hellermed pidas juubelit

Sulle ma soovin päevi täis rööme,
sulle ma soovin kõike, mis hea:
valgust ja soojust sinisest taevast,
rahu ja õnne, sõna nii head.

Segakoori Hellermed juubelikontsert Puiga rahvamajas. Foto: Aili Nahksepa erakogu

Nii alustas Võrumaa segakooridest vanim – Kolepi segakoor Hellermed oma juubelikontserti 2. juulil, selle suve ühel kuumimal suvepäeval. Kontserti kuulama saabunud publiku seas oli nii endiseid koorilauljad kui ka kohalikku rahvast, kes koorilaulu hinges kannavad.

Kontserdil „Laulude varjus elavad mälestused" kõlasid laulud erinevate autorite sulest ja ajastutest. Solistidena astusid üles Heino Kartsepp, Luule Tasso ja Urmas Reinson. Suurepärased klaverisaated tegi kontsertmeister Andres Määr. Eriline koht sellel kontserdil oli dirigent Ara Banderi loomingul. Tema laule iseloomustavad vitaalsed tekstid ja nendele loodud harmoonilised viisid.

Külaliste arvates oli kontsert puudutav ja meeliülendav. Koorilauljatele ongi suurimaks tunnustuseks see, kui nende lauldud laulud on puudutanud kellegi südant ja pannud ruumi röömsalt helisema. Tänusõnu koorile ja koori tegevusele jagus Võru vallalt, Puiga põhikooli direktorilt ja publiku hulgast. Pärast kontserti toimus vastuvõtt külalistele banketilauas.

Koor on astunud üle 150 aasta künnise, mis on väärikas vanus traditsioonidega koorile. Sellesse aega on jäänud palju esinemisi ning osa on võetud vabariiklikest üldlaulupidudest. Koor on tänulik kõigile nendele, kes on koori tegevust toetanud. Eriliselt täname üritust korraldanud meeskonda, eesotsas Puiga rahvamaja juhatajat Koit Piirisilda.

Koor jätkab koorilaulu traditsioonide kandmist ja nende edasi viimist.

Koori juhatuse nimel
Ülle Lepp

Verijärve ääres avati Konrad Mägi maalimispaiga stend

23. augustil avas Konrad Mägi Sihtasutus koostöös Võru vallavalitsusega Verijärve ääres Konrad Mägi maalimispaiga stendi.

Konrad Mägi maalimispaiga stendi avamine Verijärvel. Foto: Birgit Pettai

Verijärve mäel parklas asuv stend tutvustab Eesti tuntuima maalikunstniku Konrad Mägi (1878–1925) Verijärvel ja Kasaritsas valminud maastikumaale. Tegemist on kaheksanda Konrad Mägi maalimispaika tutvustava stendiga, mis on Eestis paigaldatud. Konrad Mägi maalimispaiku tähistavad stendid on tänaseks juba Vilsandi saarel, Kihelkonna kellatorni juures, Kuressaares, Otepääl, Pühajärve, Saadjärve ääres ja Viljandis Ugala teatrihoone vastas.

Võru vallavanem Kalmer Puusepp ütles, et kui Konrad Mägi Sihtasutuse nõukogu selle ettepaneku Võru vallavalitsusele tegi, oldi kahe käega nõukogu esitatud soovi poolt. „Ma loodan, et see koht saab tulevikus mingil määral turismiobjektiks nii Eesti inimeste kui ka kaugema maailma jaoks," ütles Puusepp avamisel.

Konrad Mägi Sihtasutuse nõukogu esimehe Enn Kunila sõnul on Konrad Mägi rahvusvaheline mees ning huvi tema tööde vastu on suur. „Kui naljaga pooleks öelda, siis Eesti kõige kõrgem mägi on Konrad Mägi, mis paistab Itaaliasse ja mujale maailma hästi kätte."

SA Konrad Mägi nõukogu liige ja kunstiajaloolane Eero Epneri sõnul saabus Konrad Mägi esimest korda Võrumaale 1916. aasta suvel ning armusse sellesse kanti niivõrd, et tuli ka järgmistel suvedel jälle tagasi. Lõuna-Eestis veedetud aega nimetab Epner eraldi perioodiks Konrad Mägi loomingus. Verijärve ja Kasaritsa kandis on Konrad Mägi maalinud 20 tööd. „Võrumaal meeldisid talle mäed ja maastikuvormid," ütles kunstiajaloolane Eero Epner. „Arvan, et Võrumaa kant on kõige maalitum kant Eesti vanemas maalikunstis üldse. Siin, Võrumaal neid kohti, mida tähistada maalikunstiga seotud paikadena, on veelgi. Ajastul kui teatud monumente eemaldatakse, tuleks teised monumendid püstitada."

Birgit Pettai
avalike suhete spetsialist

Vastseliina "valge maja" juurde paigaldati infotahvel

Juuli alguses paigaldas Vastseliina piirkonna ajaloohuviliste seltskond endise Vastseliina kihelkonnakooli ehk valge koolimaja, praeguse üürielamu juurde infotahvli hoone väärika ajaloo meenutuseks. Ajaloohuvilised tõdesid, et ülimalt tähtis on asjaolu, et auväärne hoone renoveeriti ja seisab uuesti noorte teenistuses. Kihelkonnakool valmis 1883. aastal koostöös Vastseliina kihelkonna viie vallaga: Loosi, Lasva, Misso, Orava ja Vastseliinaga. Olulise osa rahast andis toona kohalik mõisnik Gotthard Lionel von Liphart, kelle viimast puhkepaika Külaorus paikneval saksa kalmistu kabelis aitavad Vastseliina piirkonna ajaloohoidjad siiani korras hoida.

Infotahvli teksti koostas Kaja Tuul, vanad pildid tahvlile hoidis alles Ago Ruus, kujunduse tegi Kerttu Laane osaühingust ADexpert, tahvli paigaldas Jalvar Vislap ning rahastas Võru vald.

Urmas Juhkam
Vastseliina piirkonna ajaloohuviline

Vastseliina ajaloohuvilised infostendi avamisel Vastseliinas. Foto: Ago Ruus

KIRIKUTE TEATED

EELK Pindi koguduse teated

Jumalateenistused Pindi kirikus toimuvad igal pühapäeval kell 10.00.

Täpsem info: EELK Pindi koguduse õpetaja Argo Olesk e-posti aadressil pindi@eelk.ee või tel 503 0676.

EELK Vastseliina Katariina koguduse teated

Jumalateenistused Vastseliina Katariina kirikus toimuvad igal pühapäeval kell 12.00.
Jumalateenistused Misso kirikus toimuvad iga kuu esimesel ja kolmandal pühapäeval kell 14.00.
Jumalateenistused Orava kultuurimajas toimuvad iga kuu teisel ja neljandal pühapäeval kell 14.00.

Täpsem info: Vastseliina Katariina koguduse kodulehelt http://vastseliina.eelk.ee ja Facebooki lehelt https://www.facebook.com/vastseliinakogudus või koguduse hooldajaõpetajalt Argo Oleskilt tel 503 0676 või e-posti aadressil vastseliina@eelk.ee.

EELK Urvaste Püha Urbanuse koguduse teated

Heimtali kirikus toimuvad jumalateenistused iga kuu teisel pühapäeval kell 14.00.

SEPTEMBER
11. septembril vanavanemate päev
kell 11.00 armulauaga jumalateenistus Urvaste kirikus
kell 14.00 armulauaga jumalateenistus Heimtali kirikus

OKTOOBER
9. oktoobril
kell 14.00 armulauaga jumalateenistus Heimtali kirikus

Heimtali kirikus toimuvad jumalateenistused iga kuu teisel pühapäeval kell 14.00.

Täpsem info: Urvaste koguduse kodulehelt https://urvaste.eelk.ee ja Facebooki lehelt https://www.facebook.com/Urvastekogudus või EELK Urvaste koguduse õpetaja Üllar Salumets e-posti aadressil ullar.salumets@eelk.ee või tel 511 8271. Heimtali kirikuvanem Vaido Ermel tel 5340 0431.

Südamlik kaastunne augustis lahkunute lähedastele!

Aare Nelk
10.04.1947–03.08.2022

Alleili Lang
24.05.1932–05.08.2022

Koidula Raag
26.04.1934–05.08.2022

Vaike Truija
02.04.1936–07.08.2022

Lilli Sirel
05.03.1925–14.08.2022

Laine Lehiste
04.08.1945–14.08.2022

Koit Sõrmus
04.07.1949–16.08.2022

Voldemar Mikson
13.07.1931–18.08.2022

Õie-Erika Pallav
09.11.1928–18.08.2022

Linda Kommer
27.04.1934–21.08.2022

Maris Kukk
13.10.1953–23.08.2022

Leili Kreitsberg
30.08.1934–30.07.2022

Heldur Tuul
10.12.1942–31.08.2022

Õnnitleme südamest ning soovime tervist, rõõmu, säravat päikest ja tegutsemislusti septembrikuu sünnipäevalastele!

70
VICTOR SUMERKIN
TÕNIS TAMM
TÕNU KÕRDA
SVETLANA JUUS

75
ÜLO KÄÄMBRE
HELGI SIIDRA
LEMBIT OLESK
KÜLLI KADAK
JÜRI RAUBA
TIIU VÄRS
AINO SOODLA
AVO OJA

80
REIN HORN
ELLE HAGA
VAIKE MAJAMEES
IVI ORG

85
AINO PETTAI
ENN MAAD
LIIDIA STALKOVA
HELI PAAL
SALE LOKK
LUULE SAMASON

90
VALTER TOOTS
ELLI LEOK
ELSA ORTUS
LIIDIA-MARTA NAHKUR
ELSA PALM

91
JUHO LILLEMÄGI
ROZA METS
ASTA HIRV

92
HELJU TŠVALKO
ERICH SEIM
JAAN SULG
MEIDA REMMELGA
STEPAN MÜÜRSEPP

93
VIRVE NIKOLAJEVA

96
LINDA TEPPO
LEONID ROSIN

98
MIRALDA HELSTEIN

Kui Te ei soovi oma nime õnnitluste rubriigis näha, siis kontakteeruge enne sünnipäevakuu esimest kuupäeva dokumendihalduse spetsialistiga tel 782 1576.

Augustis registreeriti Võru vallas 5 sündi
3 tüdrukut: **MIINA, LISANDRA, DELISA-MARIA,**
2 poissi: **SAM, KRISTOFER**

Palju õnne vastsetele vallakodanikele!

VANA PILT JUTUSTAB: Sada aastat tagasi Vastseliinas

Vastseliina kuueklassilise algkooli kuues klass 1922.–1923. õppeaastal, seisavad õpetajad Aleksander ja Elfriede Undritz. Foto: Nikolai Pütsepp

Saja aasta eest, 1922 aasta sügisel istusid viimast õppeaastat koolipinkidesse Vastseliina kuueklassilise algkooli (mingil ajal kutsuti kooli ka Vastseliina kõrgemaks algkooliks) lõpuklassi õpilased. Aasta hiljem astusid need noored juba ellu, enamusele siinsetest poistest-tüdruktest lõppeski sellega nende haridustee.

Tänu arhiividokumendile on teada ka nende pildile jäänud õpilaste nimed – kes on kes, jääb aga lugeja enda välja uurida. Vahest istub kellegi vanaema või vanaisagi sellel pildil koolipingis ja jälgib tõsisel moel päevapiltniku askeldusi?

Siin nad on: Armanda Ilves, Anette Akkel, Bertha Frey, August Espe, Paul Hurm, Kristjan Kaur, Eduard Nestor, Alfred Truija, Bernhard Jallai, Oskar Heero, Alfred Hollo, Elmar Niilo, Elmar Kund, Evald Kosarv, Karl Vaaks, Endel Liiv. Kokku 16 nime, ehkki pildile on jäänud 17 õpilast, puudub nimekirjast üks nimi.

Õpetajad Aleksander ja Elfriede Undritz seisavad tagaseina ääres. Säilinud pedagoogika nõukogu koosoleku protokollist nr 1 loeme, et Aleksander Undritz andis õpilastele emakeele, matemaatika, loodusloo, ajaloo (kirjas on „aeglugu“) ja laulmise tunde ning Elfriede Undritz samuti emakeele, lisaks geograafia, saksa keele, joonistamise, vene keele, käsitöö ja võimlemise tunde. Peale selle andis Aleksander Undritz tunnikava väliselt kaks korda nädalas pärast viimast tundi veel usuõpetust.

Saja aasta eest, 1922. aasta 5. septembril toimunud Vastseliina vallavolikogu koosolekul jagati välja esimesed kaks maja ehituse krunti Vastseliinas. Soovijateks olid kingsepp Jaan Kuslapuu ja rätsep Gustav Vaaks. Seda momenti loetakse Vastseliina aleviku tekkimise ametlikuks alguseks.

Sada aastat hiljem on Vastseliina muutunud üheks Eestimaa alevite pärliks ja ajaloolane Heiki Pärdi nimetab teda Kagu-Võrumaa pealinnaks (ajakiri Pööning, nr 2, suvi 2022, lk 49–53). Haridustee siinses koolis ei lõpe kuue klassiga, nagu saja aasta eest, vaid tervelt kaksteist aastat tuleb tänapäeval tarkust taga nõuda.

Ago Ruus
rubriigi toimetaja
505 6691
agoruus@gmail.com

Lugupeetud Võru valla elanikud, palun vaadake oma kinnistu juurde-pääsuteed üle, et seal olev võsa ei takistaks talveperioodil tehtavat lumetõrjet!

Võru Vallavalitsusest: vallamaja asub aadressil Võrumõisa tee 4a, 65605 Võru linn. Üldtelefon: 785 1242. E-post: vald@voruvald.ee. Koduleht: www.voruvald.ee.
Võru Valla Teatajat koostab, toimetab ja küljendab Võru vallavalitsuse avalike suhete spetsialist Birgit Pettai, tel 5309 9116.
Leht ilmub 11 korda aastas, igal kuul, välja arvatud juulis. Järgmine leht saabub postkasti oktoobrikuus.
Artikleid järgmisesse lehte ootame 26. septembriks e-posti aadressile birgit@voruvald.ee.
Tiraaž: 4300 eksemplari. Trükk: Printall AS, Tallinn. Kohaletoimetamine: Omniva.
Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada!
Uudistega püsivalt kursis olemiseks jälgi meid:
@voruvald Võru vald

VÕRU VALLA KULTUURIKALENDER

SEPTEMBER

08.09 kell 13.00	“Inimhetked ja kohtumisretked” jutuvestmine Ena Metsaga Tsolgo haruraamatukogus
11.09 kell 11.00	vanavanemate päev Võru Kandles
11.09 kell 14.00	Lasva veetorn-galerii hooaja lõpetamine Lasva rahvamaja näitetrupi Häänali ja näitetrupi Prunt etendustega
16.09 kell 19.00	Ungari tromboonikvartett Four Bones Vastseliina rahvamajas
17.09	maailmakoristuspäev
17.09 kell 13.00	11. Kütioru maastikujooks, võistluskeskus asub Kütioru keskuses
17.09 kell 9.00	Võru keele ja kultuuri Omnibuss: esimene kultuuriretk ”Sõjasulane Markuse radadel”, retke juhib kirjanik Erkki Koort, väljasõidud Vastseliina rahvamaja ja Võru Katariina kiriku eest
17.09 kell 19.00	Kungla seltsimaja hooaja avapidu tantsuõhtu ansambliga MaMa
17.-18.09 kella 12.00-18.00	moetäika ja kohvik Sõmerpalu teenuskeskuses - tule osta, müü ja vaheta

OKTOOBER

01.10 kell 10.00	mihklilaat Sulbi külas
01.10 kell 11.00	Võrumaa eakate festival Võru Kandles
02.10 kell 12.00	eakate päeva tähistame Lasva rahvamajas
06.10 kell 19.00	õpetajate päeva tähistamine Võru Kandles
08.10 kell 21.00	tantsuõhtu Jüri Homenjaga Sõmerpalu teenuskeskuses
14.10 kell 20.00	kohviõhtu ansambliga Viiser, pausid sisustab Alle-Saija teatristuudio etendus “Piibujutud”
15.10 kell 17.00	Vastseliina gümnaasiumi 75. juubel
20.10 kell 12.00	kohtumine kirjaniku Urve Tinnuriga Tsolgo haruraamatukogus
20.10 kell 14.00	kohtumine kirjaniku Urve Tinnuriga Lasva haruraamatukogu Otsa teeninduspunktis

NÄITUSED

- Vastseliina rahvamaja teise korruse fuajees on avatud näitus “100 aastat soome-ugri iseseisvust” ning peeglisaalis Võru valla 2021. ja 2022. aasta kalendrifotode näitus.